

RESOR

1566

var året då Sigismund, som senare blev kung över både Sverige och Polen, föddes. Hans föräldrar var Katarina Jagellonica, syster till den polske kungen, och den svenska kungen Erik XIV:s bror Johan. Sigismund tvingades bort från tronen av sin farbror.

Snygg graffiti är ingen ovanlig syn på husväggar i Warszawa.

Med blicken mot framtiden

WARSZAWA

NÄRA Boka om helgens utflykt i det skånska vårlandskapet och res till Polens pulserande huvudstad Warszawa i stället. Som skåning är du där på en timme. Flyg och boende kostar bara en spottstyver, och framför dig har du ett smörgåsbord av historia, kultur och shopping.

TEXT & FOTO CHARLOTTE PEHRSON

Våren har ännu inte slagit ut när vi besöker Warszawa, men vid vart och vartannat gathörn står blomsterförsäljare med vagnar som dignar av väldoftande buketter i all världens färger. "Deutsch?" fortsätter han när han servar frågande blickar, och jag skäms, som flera gånger förr, en aning inombords över att jag valde franska och spanska som tillval på gymnasiet i stället för tyska. Sveriges nära band med både Po-

Den polske astronomen och matematikern Nicolaus Copernicus (1473-1543) blickar ut över staden.

len och Tyskland är lätt för en ung svensk, uppvuxen långt från krigets fasor, att i aningslöshet glömma bort. Men här blir historien levande så fort man kliver ur flygplanet. Nästan 85 procent av Warszawa jämnades med marken under andra världskriget och Polen har satsat mycket på att återuppbygga staden. Husen i den gamla stadskärnan, upptagen på UNESCO:s världsarvslista, har byggts upp i gammal stil, gråa hus har målats i glada pastellfärger, och överallt syns framtidstron i form av moderna skyskrapar, nya affärskomplex och nya bostadsområden. Vart man än vänder blick-

en på väg in mot centrum från flygplatsen ser man byggarbetsplatser. De syns tydligt även från luften.

Det känns lite märkligt att plötsligt befinna sig här, i en av Europas mest pulserande huvudstäder, med den mäktiga floden Wisla inom synhåll. Vi var ju nyss i Malmö! Med lågprisbolaget Wizz Air som flyger från Malmö Airport tar resan bara strax över en timme och biljetter går att få för några hundralappar. Boende bokar du enkelt själv på internet. Tre- eller fyrstjärnigt hotell mitt i stan går att hitta från 250 kronor per person och natt, och både mat och transporter är betydligt billigare än i Sverige; runt halva priset eller lägre.

För en turistande svensk i denna 1,7-miljonersstad är det med andra ord lätt att unna sig lite lyx. Även för budgetresenären räcker pengarna långt.

Vi bor mitt i Gamla stan, i en modern fyrarumslägenhet som tillhör ett hotell, med restauranger, kaféer

och butiker precis utanför dörren. Två fantastiska cappuccino och två kullor god italiensk glass går loss på runt 30 svenska kronor. Till middag äter vi underbart goda "pierogi", hemgjord pasta som ser ut som små tortellini, fyllda med potatis, keso och vitlök, för cirka 50 kronor per person.

Den som vill shoppa kommer att få sitt lystmäte tillgodosett i Warszawa. Utbudet av shoppinggallerier är enormt och man kan gå i evighet i stans alla trevliga småbutiker. Priser-na är långt under de svenska, särskilt på skor i finaste skinn och silversmcken.

Strosa längs med shoppinggatan Nowy Swiat i Gamla stan. Svalka strupen med en öl av polackernas favoritmärke Zywiec på en trevlig pub med utsikt över marknadstorget Rynek Starego Miasta. Mätta magen med regionala specialiteter som pierogi, surkålssoppa zurek, sill med lök eller kälgrylan bigos, landets na-

58 500

Så många människor får plats i den nya nationalarenan i Warszawa. Den 8 juni möts Polen och Grekland där, i öppningsmatchen i fotbolls-EM.

Nationalstadion kommer att vara fylld av fotbollsfans under EM i juni.

FOTO: CZAREK SOKOLOWSKI/SCANPIX

Fakta

RESA DIT

Flyg: Direktflyg med lågprisbolaget Wizz Air från Malmö Airport. Kan kosta så lite som runt en hundring enkel resa om du har tur. SAS och LOT har direktflyg från Köpenhamn, men kostar betydligt mer. Taxi från flygplatsen kostar cirka 50 zloty. Se till att få prisuppgift innan du sätter dig i bilen.

Buss: Baltic Express Buss kör från flera skånska städer till Warszawa från 1 200 kronor t/r.

Tåg: Du kan ta natttåget till Berlin via Trelleborg-Sassnitz med Berlin Night Express (som drivs av Veolia) och därifrån resa vidare. Du lämnar Malmö på kvällen och når Warszawa vid lunchtid nästa dag. Pris 597 kronor för enkel resa till Berlin.

BO

Tre- eller fyrstjärnigt hotell mitt i stan kostar runt 250 kronor per person och natt. Boka enkelt själv på sajter som hotels.com eller Expedia.com. Det kan vara bra att läsa andra gästers recensioner innan du slår till.

VALUTA

1 zloty (valutakod PLN) = 100 groszy. 10 SEK = 4,45 PLN.

Under vårt besök marscherar tusentals högljudna fotbollsfans genom stan, åtföljda av kravallpolis och svarta piketbilar. En test inför fotbolls-EM.

TA SIG RUNT

Lokaltrafiken fungerar bra och består av metro, spårvagn (tramwaj) och buss. Samma biljett gäller för alla färdställen och kan köpas i tidningskiosker. Du kan välja mellan en enkelresa eller biljetter som gäller i 20, 40 eller 60 minuter, då du får göra hur många byten du vill. Pris 2,60-5,20 zloty. Taxi är billigt, men se till att taxametern är i gång, annars kan det bli dyrt.

TIPS

Mat: Polen är känt för sitt fantastiska kök. Njut av hemgjorda fyllda pierogi, surkålsgryta (bigos), med rökt korv och fläsk, surkålssoppa (zurek) och en god fläskschnitzel (kotlet schabowy), polsk cheesecake gjorde på keso, bakverk med blött vallmöfrö (strudla och makowiec) - och polsk öl!

Galen i skor? Då är Warszawa ditt paradiset.

Shoppa: Det är lätt att förlora sig i en köporgie i Polen eftersom priserna är mellan 30-60 procent lägre än i Sverige. Det kryllar av shoppinggallerier och charmiga småbutiker.

Historia: Besök museet för den polska civila mot-

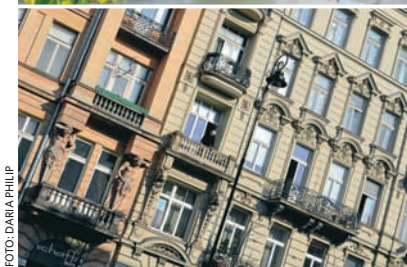
ståndsrörelsen (Muzeum Powstania Warszawskiego) som i augusti 1944 led ett förödande nederlag mot Tyskland och Sovjet. <http://www.1944.pl> Upplev det judiska Warszawa med hjälp av en guidad tur. <http://www.tours-warsaw.com>.

Besök Pawiak-fängelset, där över 100 000 Warszawabor miste livet under andra världskriget. En stark symbol för de ofattbara fasor stadens invånare fick utstå.

Kultur: Lär känna Polens mest berömda kompositör på Chopinmuseet, njut av modern konst på Centrum för Samtida Konst inuti Ujazdowski-slottet, besök stadsdelen Praga öster om Wisla, även kallad "Warszawas Brooklyn", där det kryllar av gallerier och sjuder av bohemiskt konstnärsliv. Och varför inte en kväll på Warszawas filharmoniska konserthall, Filharmonia Narodowa, som är ett av världens främsta konserthus?

FOTBOLLS-EM

Mellan 8 juni och 1 juli står Polen och Ukraina värdar för Europamästerskapet i fotboll. Öppningsmatchen spelas i den nybyggda nationalstadion i Warszawa.

UPPIFRÅN: Blommor säljs i nästan varenda gathörn. Vacker arkitektur. Det är svårt att förstå att greppa att Warszawa bombades sönder under andra världskriget. Polens högsta byggnad är det omdiskuterade Kulturpalatset, en "gåva" från Stalin år 1955, där man kan gå på konserter och utställningar. På 30:e våningen finns en magnifik utsiktsplats. Lokal öl. Polackernas favorit är dock märket Zywiec, som betraktas som landets nationalöl. Blått vallmöfrö är vanligt i bakverk i Polen. I en smarrig makowiec finns det massor. Folkdräkter som väggsmäckning på ett charkuteri i Gamla stan som serverar regionala specialiteter.

tionalrätt, med rökt korv eller fläsk. Det är inte svårt att förstå varför Polen är ett land som uppskattas för sitt goda kök.

Ta en promenad längs floden, besök det kungliga slottet, Zamek Królewski, som ligger ett stenkast från Gamla stan, och lär känna Polens mest kända kompositör på Muzeum Fryderyka Chopina, där bland annat hans sista piano och unika manuskript finns bevarade. Njut av konstmuseum och otaliga gallerier och imponeras av samlingarna på Nationalmuseet.

Reser du med barn kan vi rekommendera ett besök på experimentariet Copernicus, döpt efter den berömda polske matematikern och astronomen med samma namn. Det är underhållande även för vuxna!

Härifrån kan du också se den stora nationalstadion, som i juni kommer att fyllas av fotbollsfans från hela Europa. Polen och Ukraina står värdar för fotbolls-EM och förberedelserna pågår för fullt.

Det är svårt att förstå att Warszawa bara för 65 år sedan var totalt sönderbombat. Av landets ursprungliga 1,5 miljoner invånare fanns bara ett par hundratusen kvar när kriget var över och landet hade ockuperats av Sovjet. De flesta hade dött av tyska och ryska vapen, av bomber och anfall, andra hade dekokorerats.

Judegett i Warszawa var Europas största och hade 400 000 invånare innan kriget började. Under bara ett par månader 1942 skickades över

Gatumusikanter sprider förundran.

FOTO: DARIA PHILIP

250 000 av dem till förintelselägret Treblinka. Ytterligare 50 000 miste livet i den judiska revolten mot nazisterna på våren 1943.

Ett besök på museet för den polska civila motståndsrörelsen, Muzeum Powstania Warszawskiego, gör det lite lättare att leva sig in i det mänskliga lidandet. Museet invigdes 2004 och är ett av landets bästa museer, helt tillägnat de hundratusentals civila Warszawabor, många ungdomar, som dog under revolten mot tyskarna i augusti 1944. Fotografier, videointervjuer med överlevande, interaktiva tittskåp, återupbyggda vallgravar och kloaksystem leder besökaren genom dessa fasansfulla veckor.

Den tysta 5-minutersfilmen City of Ruins kan inte undgå att beröra någon. Genom autentiska filmer

från sovjetiska stridsflygplan, som gjorts om till 3D (arbetet med filmen tog två år), får vi flyga över den ofattbara förödelsen.

Staden är bara aska. Broarna över floden helt söndertrasade. Jag är besviken på utsikten, i New York har vi takbarer med fönster åt alla håll, 360 grader. Och det finns betydligt mer att titta på än här, säger en amerikan som vi möter i panoramabaren på 40:e våningen på Marriott Hotel senare på kvällen. Hans naiva kommentar får oss att häpna.

Warszawa är konststrasternas stad: grå öststat blandad med sprudlande, modern och hoppfull framtidstro. En vibrerande internationell storstad. Och det bästa av allt: bara en timme från Malmö.